

F R E D E R I K S B E R G

K O M M U N E

Inklusion og klasseledelse

Mandag den 13. august 2012 er der fælles temadag for alle lærere i Frederiksberg Kommune. En dag, hvor vi sætter fokus på en af folkeskolens største udfordringer og en af de vigtigste opgaver overhovedet: inklusion af børn med særlige behov understøttet af den gode klasseledelse.

Vi har inviteret nogle af landets mest vidende og erfarne personer til at inspirere os, og håber at dagens diskussioner bliver startskuddet til udviklingen af en endnu mere inkluderende skole på Frederiksberg.

Vi kan glæde os til foredrag fra professor Niels Egelund, direktør for Dansk Center for Strategisk Uddannelsesforskning, samt professor i inkluderende specialpædagogik Susan Tetler, og til oplæg og drøftelser med en lang række ressourcepersoner som står i spidsen for hver deres workshop. Alle får dermed mulighed for at opleve spændende foredrag og for selv at indgå i debatten i en af de mange workshops.

På gensyn til en festlig og inspirerende dag

Tilmelding til workshops kan foretages via dette link senest den 22. juni 2012: [Tilmelding](#)

Som inspiration til dagen kan UCC Magasin om inklusion anbefales. Magasinet kan findes [HER](#)

Gorm Bagger Andersen

Skolechef

Frederiksberg Kommune

Program

Tidspunkt: **Mandag den 13. august 2012, kl. 8.30 - 16**

Sted: **Hotel Radisson Blu, Falkoner Allé 9, 2000 Frederiksberg.** Om eftermiddagen gennemføres workshops. Nærmere information om placering af workshops følger under arrangementet.

8.30 – 9.00 **Morgenmad** på Hotel Radisson Blu

9.00 – 9.20 **Velkomst** v/ borgmester Jørgen Glenthøj

9.20 – 9.40 **Visionen for inklusionsprojektet – hvor bevæger vi os hen?** v/ Skolechef Gorm Bagger Andersen

9.40 – 10.25 **Oplæg v/ Niels Egelund**, professor i specialpædagogik og direktør for Center for Strategisk Uddannelsesforskning på Institut for uddannelse og pædagogik, Aarhus Universitet:

Folkeskolen står over for fornyede udfordringer i den kommende tid. Der stilles – også af den nuværende regering - fortsatte krav om øget faglighed og dokumentation af fremgang, og det sker samtidig med krav om øget inklusion og pres på den kommunale økonomi. Hvordan kan det hænge sammen, og kan vi identificere de områder, hvor det er muligt at gøre noget, f. eks. over for undervisningsdifferentiering, drengeproblemer, overgang til ungdomsuddannelser.

10.25 – 11.00 **Pause**

11.00 – 11.45 **Oplæg v/ Susan Tetler**, professor, Institut for Uddannelse, Aarhus Universitet:

Inklusion. Muligheder, faldgruber og dilemmaer.

I og med at 'inklusion' nu er blevet et politisk besluttet anliggende, har diskussionen skiftet spor fra at handle om, hvorvidt inklusion skal være et indsatsområde ... til snarere at handle om, hvordan vi så i skolen kan omsætte princippet om inklusion til pædagogiske handlinger, som er meningsfulde for skolens medarbejdere og elever. Oplægget vil sætte fokus på forskellige forståelser af inklusion og deres konsekvenser for pædagogisk praksis samt give nogle bud på byggesten til et (mere) inkluderende læringsmiljø ... med afsæt i forskningsbaseret viden om, hvad der synes 'at virke'.

12.00 – 13.00 **Frokost** (og transport til workshop)

13.00 – 14.00 **Workshoprunde 1** (inkl. transport og rokering)

14.00 – 15.00 **Workshoprunde 2** (inkl. transport og rokering)

15.00 – 15.15 **Pause med kaffe og kage**

15.15 – 15.35 **Afslutning og betragtninger om den videre vej** v/ Skolechef Gorm Bagger Andersen

15.35 – 16.00 **Afrunding** v/ formand for Undervisningsudvalget Margit Ørsted

På de følgende sider findes en beskrivelse af de workshops, der gennemføres på temadagen.

Oversigt over workshops, den 13. august 2012

Workshop	Beskrivelse	Oplægsholder
<p><u>Workshop 1</u></p> <p>LP-modellen</p> <p><i>LP-modellen som middel til inklusion og udvikling</i></p>	<p>LP-modellen er en pædagogisk analysemodel, der kan bruges i teamet til at arbejde med forskellige pædagogiske problematikker - også inklusionsudfordringen.</p> <p>LP-modellens principper præsenteres kort, der gives praksisnære eksempler, og det vises, hvordan modellen kan anvendes til at udvikle teamets pædagogik.</p>	<p>Repræsentanter fra Skolen på Nylandsvej</p>
<p><u>Workshop 2</u></p> <p>Det reflekterende team – nye tanker og nye muligheder</p>	<p>Det er i teamet, at ressourcer og udviklingsmulighederne findes.</p> <p>Ved at skabe rammer og rum for refleksion kan teamet opnå nye perspektiver på udfordringer og problemstillinger f.eks. i forhold til klasseledelse.</p> <p>På workshoppen præsenteres skolens arbejde omkring refleksion, aktionslæring, vejledning og supervision i årgangsteams.</p>	<p>Kirsten Ramsdal & David Vaabengaard, AKT-lærere på Ny Hollænderskolen</p>

Workshop	Beskrivelse	Oplægsholder
<p><i>Observation – refleksion – handling i praksis</i></p>	<p>Workshoppen kobler teoretiske og praktiske vinkler på ressourcelærernes arbejde med vejledning og supervision med afsæt i det reflekterende team og aktionslæring.</p>	
<p><u>Workshop 3</u></p> <p>Inklusions-skolen</p> <p><i>Hvordan inkluderer vi i praksis?</i></p>	<p>Hvis vi mener, at det er en menneskeret at være en del af fællesskabet, og hvis vi opfatter vores evne til at sikre denne ret for alle som en etisk målestok, så er næste skridt at skabe læringsmiljøer som sikrer trivsel og læring for alle i fællesskabet. Men hvad kræver det så af vores praksis? Hvordan skal skole og SFO organiseres? Hvordan skal vi tænke om dem, der ikke "passer ind" i normen? Hvad kræver det af ledelsen? Og hvordan får lærere og pædagoger mod på at løse opgaven?</p>	<p>Dorthe Junge, skoleleder, Frederiksberg Ny Skole</p>
<p><u>Workshop 4</u></p> <p>Det inkluderende læringsrum</p>	<p>På denne workshop vil du blive inviteret inden for i et almindeligt klasserum, hvor det fysiske miljø er tilpasset nogle af disse børns væsentligste udfordringer.</p> <p>Med udgangspunkt i indretning og støttesystemer, vil vi invitere jer til en didaktisk tænketank, hvor jeres og vores erfaringer bringes i spil.</p>	<p>Repræsentanter for Skolen ved Nordens Plads:</p> <p>Bhkl.leder, Camilla Løye</p> <p>Lærer og pædagogisk vejleder,</p>

Workshop	Beskrivelse	Oplægsholder
<p><i>Et læringsmiljø tilrettelagt for børn med autisme og andre social-kognitive udfordringer</i></p> <p>(Denne workshop varer 1½ time. Derfor kan deltagere, der tilmelder sig workshop 4 kun deltage i denne ene workshop. Der skal dog stadig angives 4 prioriteter i tilmeldingsskemaet)</p>	<p>Målet er at deltagerne får konkret forståelse og redskaber, som kan omsættes til hverdagens praksis.</p>	<p>Tina Schiolborg</p> <p>Talepædagog og pædagogisk vejleder, Søs Norup</p>
<p><u>Workshop 5</u></p> <p>Plan B, samarbejdsorienteret problemløsning</p> <p><i>Nye veje til inklusion</i></p>	<p>På tværs af en række diagnoser og hos børn uden diagnoser, findes en gruppe af børn, der har svært ved at håndtere deres frustration på hensigtsmæssige måder.</p> <p>Det er børn, der ikke tilpasser sig som andre, og ikke formår at leve op til omgivelsernes krav og forventninger. Børn som kan synes svære at inkludere i en almindelig skolesammenhæng.</p> <p>Med udgangspunkt i filosofien "Børn gør det godt hvis de kan..." tilbyder samarbejdsbaseret problemløsning dig en ny forståelse for disse børn og med</p>	<p>Jenny Bohr, Lærer og Master i specialpædagogik og uddannet "Advanced trainee" ved Center for Collaborative Problem Solving, Boston, Massachusetts.</p>

Workshop	Beskrivelse	Oplægsholder
	denne forståelse nye handlemuligheder i arbejdet med dem og nye veje til inklusion.	
<p><u>Workshop 6</u></p> <p>Nyt lys og nye perspektiver på ADHD</p> <p><i>ADHD som mere end en diagnose</i></p>	<p>Ved at se ud over diagnosen kan ADHD-adfærd ses som invitation til kommunikation.</p> <p>I workshoppen belyses konkrete eksempler og aktiviteter fra dagligdagen med ADHD-børn.</p> <p>Hvis du er villig til at bringe dig selv i spil, så kom og oplev de mange muligheder, det kan give.</p>	<p>Repræsentanter fra A-sporet, Lindevangskolen</p>
<p><u>Workshop 7</u></p> <p>Inklusion i praksisfællesskaber</p>	<p>På Asgårdskolen har ledelse, lærere og pædagoger arbejdet bevidst med at virkeliggøre visionen om "Endnu mere inklusion".</p> <p>I denne workshop vil du kunne høre om organisatoriske forhold omkring teamdannelse, klassedannelse, fagfordeling og skemalægning.</p>	<p>Lærer, Birgit Flygstrup,</p> <p>Lærer, Jette Selmer,</p> <p>Centerleder, Dorte Andersen</p>

Workshop	Beskrivelse	Oplægsholder
<p><i>En virkeliggørelse af visionen "Endnu mere inklusion"</i></p>	<p>Du vil høre endnu mere om undervisningens tilrettelæggelse i klassen. Du vil høre om synet på den enkelte elev i et mangfoldigt skolefællesskab, hvor der arbejdes i årgangsteam på tværs af klasser.</p> <p>Der eksemplificeres med et inklusionsprojekt, der har udspring i idrætsundervisningen, og som har til formål, at eleverne får mulighed for at udvikle almene handlekompetencer.</p> <p>¹ Asgårdsskolen er en folkeskole, som også har en centerklasserække for elever i vidtgående tale-sprogvanskeligheder og/eller har en fysisk funktionsnedsættelse.</p>	
<p><u>Workshop 9</u></p> <p>PPR og supervision</p> <p><i>PPR som aktør i inklusionsindsatsen</i></p>	<p>Invitation til et supervisionstilbud hos psykologerne i PPR.</p>	<p>Psykologer fra PPR</p>

Workshop	Beskrivelse	Oplægsholder
<p><u>Workshop 10</u></p> <p>IT og inklusion</p> <p><i>De fremtidige krav</i></p>	<p>Hvis IT fremover skal være et bærende, inkluderende element i undervisningen, stiller det nye krav til lærerne; de didaktiske metoder må ændres.</p> <p>Hvilke udfordringer stiller det lærerne overfor, og hvilke krav stiller det til lærernes IT-kompetencer?</p>	<p>Karin Levinsen, Lektor ved Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet</p>
<p><u>Workshop 11</u></p> <p>Tidlig indsats i samarbejde med Familieafdelingen</p> <p><i>Når børn og unge vækker bekymring i skolen</i></p>	<p>Hvornår og hvordan bør der etableres samarbejde med Familieafdelingen, når børn, unge og deres familier har behov for en tidlig, tværfaglig indsats?</p> <p>Hvordan sikrer vi at lovgivningen om tavshedspligt, videregivelse af oplysninger mv. ikke bliver en barriere i samarbejdet?</p> <p>Hvordan tilrettelægges indsatsen i fællesskab med familien?</p> <p>Hvordan sikres det, at en fælles faglig forståelse af vanskelighederne bliver udgangspunktet for den indsats der skal bidrage til at understøtte en positiv udvikling?</p>	<p>Claus H.S. Jørgensen & Søren Gøthler, Familieafdelingen</p>

Workshop	Beskrivelse	Oplægsholder
<p><u>Workshop 12</u></p> <p>De virkelig udsatte</p> <p><i>Indsatsen for de meget sårbare unge</i></p>	<p>En beretning fra hverdagen på Christianskolen, der er oprettet med inklusion som formål. Skolen har som elevgrundlag de elever, der ekskluderes fra almenområdet.</p> <p>Kom og hør, hvordan Christianskolen arbejder med dem.</p>	<p>Repræsentanter fra Christianskolen</p>
<p><u>Workshop 13</u></p> <p>Motorik og bevægelse</p> <p><i>En indsats, der sikrer den aktive skoledag</i></p>	<p>Et oplæg med udgangspunkt i projektet "Motorik i 0. klasse".</p> <p>Blandt danske børn ses et stigende antal med motoriske vanskeligheder.</p> <p>For at styrke motorikken for indskolingselever har PPR, Sundhedsplejen og Skoleafdelingen i samarbejde udviklet indsatsen "Motorik i 0. klasse".</p> <p>På workshoppen beskrives kort indsatsens indhold, og herefter ses nærmere på, hvordan arbejdet med idræt og motorik kan ses i et inklusionsperspektiv.</p>	<p>Pia Kristensen og Signe Vestergaard, Skoleafdelingen</p> <p>Repræsentanter fra Sundhedsplejen</p>

Workshop	Beskrivelse	Oplægsholder
<p><u>Workshop 14</u></p> <p>Inklusion og specialpædagogik</p> <p><i>Klasseledelse som redskab</i></p>	<p>Der sættes fokus på forskellige 'generationer' af syn på klasseledelse: klasseledelse med fokus på disciplin, klasseledelse med fokus på den gode undervisning og lærer, klasseledelse med fokus på undervisningsdifferentiering og deltagelse.</p> <p>Yderligere vil workshoppen introducere centrale byggesten til udvikling af inkluderende klasseledelse og spørgsmål, der kan være guidelines til kvalificering af inkluderende klasseledelse.</p>	<p>Mette Mohr, lærer Kandidat i Pædagogisk Psykologi, Lektor på VIA UC i psykologi og specialpædagogik, Ph.d.-stipendiat med fokus på indholdsbestemmelse af og kvalificering af inkluderende læringsledelse</p>
<p><u>Workshop 15</u></p> <p>Minoritets elever og inklusion</p> <p><i>Forskellige elever fordrer forskellige krav til inklusion</i></p>	<p>I disse år diskuteres betingelser for inklusion i relation til forskellige elevgrupper og deres læringsbehov.</p> <p>Inden for den nordamerikanske skoleforskning advares mod at "mainstreame" minoritets elever uden at tage eksplicit hensyn til deres sproglige og kulturelle forudsætninger.</p> <p>I dette oplæg diskuteres problemer med mainstreaming, og der skitseres en række krav til den optimale inkluderende skole for minoritets elever.</p>	<p>Anne Holmen, professor i parallelsproglighed på Københavns Universitet</p>

Workshop	Beskrivelse	Oplægsholder
<p><u>Workshop 16</u></p> <p>Lyst til læring</p> <p><i>Hvordan kan skolen blive bedre til at motivere eleverne til at lære og holde deres koncentration i længere tid?</i></p>	<p>Med konstant stigende krav til både underviserne og eleverne skal vi blive bedre til at skabe lyst i læringsprocessen – både for lærere og elever.</p> <p>I spændingsfeltet mellem krav og lyst, findes det meningsfulde læringsrum. Faglighed skal i fremtidens skole nytænkes og leveres på nye måder.</p> <p>Med målet om at få 95% af en ungdomsårgang igennem en ungdomsuddannelse må og skal systemet i højere grad tilpasse sig individet. Den gode underviser skal mere end nogensinde kunne mestre balancen mellem tre essentielle kompetencer: faglig-, relations- og ledelseskompetence.</p> <p>Nicolai Moltke-Leth fra True North vil fortælle om arbejdet med unge på camps og i skoleprojekter for at skabe denne balance.</p>	<p>Nicolai Moltke-Leth, True North</p>
<p><u>Workshop 17</u></p> <p>Forældrevinklen på inklusion og klasseledelse</p>	<p>Benedikte Ask Skottes oplæg belyser samarbejdet mellem skole og forældre omkring inklusionsopgaven.</p> <p>Der sættes fokus på, at forældre er forskellige, og at mangfoldighed er en styrke. På fordeling af ansvar og kompetencer mellem skole og hjem</p>	<p>Benedikte Ask Skotte, Formand for Skole & forældre</p>

Workshop	Beskrivelse	Oplægsholder
<p><i>Forældre som ressource i forhold til inklusion</i></p>	<p>(Dialogspillet). På at invitere forældrene ind i samarbejdet og involvere dem omkring det enkelte barn og klassen. På betydningen af forældrenes positive forventninger og omtale af barnets skolegang. På at se anderledes talenter som en ressource for udvikling af alle elever, klassefællesskabet og samfundet.</p>	
<p><u>Workshop 18</u></p> <p>IT i et inkluderende læringsmiljø</p> <p><i>Hvordan gør vi, og hvilke krav stiller det?</i></p>	<p>Der gives konkrete bud på inddragelse af IT i den daglige undervisning, hvor IT understøtter den udfordrede elevs faglige og sociale udvikling.</p> <p>Dette forudsætter ændringer i læringskultur, fysisk indretning, teknologivalg og deltagelse af ressourcepersoner.</p> <p>Hvordan griber vi det an?</p>	<p>John Klesner, Søndervangskolen, Hammel</p>
<p><u>Workshop 19</u></p> <p>Storklassetænkning og</p>	<p>I oplægget analyseres, vurderes og diskuteres kompleksiteten i arbejdet med en mere inkluderende skolekultur.</p> <p>Formålet er, at aktørerne i skolefeltet – her med særligt fokus på lærerne – kan komme til at arbejde mere fælles, konstruktivt bevidst og stimulerende</p>	<p>Jens Kristian Køllgaard Voigt, lærer og can.pæd.ant.</p>

Workshop	Beskrivelse	Oplægsholder
<p>inkluderende skolekultur</p> <p><i>Hvordan kan vi arbejde frem mod idealerne i den inkluderende folkeskole?</i></p>	<p>frem mod idealerne i den inkluderende skole.</p> <p>Oplægget inddrager specialpædagogisk og inklusionsteoretisk argumentation med udgangspunkt i empirisk materiale fra en folkeskole i Københavns Kommune.</p> <p>Der lægges op til diskussion bl.a. i forhold til storklassetænkning som et inkluderende tiltag.</p>	